

ГЛАВА
Старошаймурзинского сельского
поселения Дрожжановского
муниципального района
Республики Татарстан

Татарстан Республикасы
Чүпрэле муниципаль районы
Иске Шэйморза авыл жирлеге
БАШЛЫГЫ

422460, Республика Татарстан, Дрожжановский район, село Старое Шаймурзино, улица Ленина, дом 63, тел/факс: (8-275) 34-4-72, 34-4-44, 34-3-47.

КАРАР
2015 елның 20 марта № 45

Ижтимагый комиссия төзу турында
Иске Шэйморза авыл жирлегендә балигъ булмаганнар эшләре буенча

«Балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау системасы нигезләре турында» 1999 елның 24 июнендәге 120-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында балаларның сәламәтлегенә, аларның физик, интеллектуаль, психик, рухи һәм әхлакый үсешенә зыян китерүне кисәтү чаралары турында» 14.10.2010 ел, № 71-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы нигезендә һәм "Татарстан Республикасында балаларның сәламәтлегенә зыян китерүне кисәтү чаралары турында" Иске Шэйморза авыл жирлеге Уставы нигезендә балигъ булмаганнар арасында хокук бозуларны кисәтү һәм кисәтү, гайләләр белән профилактик эш алыш бару максатыннан, социаль куркыныч хәлдә булганнарга карар бирәм:

1. Иске Шэйморза авыл жирлеге балигъ булмаганнар эшләре буенча ижтимагый комиссия турында Нигезләмәне 1 нче күшымта нигезендә расларга.
2. Иске Шэйморза авыл жирлегендә балигъ булмаганнар эшләре буенча ижтимагый комиссия составын булдыру һәм раслау (2 нче күшымта).
3. Элеге каарны мәгълумат стендларында халыкка житкерергә һәм Чүпрэле муниципаль районы сайтының авыл жирлеге бүлегендә урнаштырырга.
4. Элеге каарның үтәлешен үзем контролльдә тотам.

Татарстан Республикасы
Чүпрэле муниципаль районы
Иске Шэйморза авыл жирлеге башлыгы:

И.С.Бикчиров

1 ичे күшымта
Иске Шәйморза
2015 елның 20 марта, №45 карарына

ЭШ

**ИСКЕ ШӘЙМОРЗА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАЛИГЬ БУЛМАГАННАР ЭШЛӘРЕ
БУЕНЧА ИЖТИМАГЫЙ КОМИССИЯ ТУРЫНДА**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Балигъ булмаганнар эшләре буенча ижтимагый комиссия (алга таба - ОКДН) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районның Иске Шәйморза авыл жирлегендә (алга таба авыл жирлеге) балигъ булмаганнарын хокукларын яклау, аларның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау системасының коллегиаль органы булып тора.
2. ОКДН үз эшчәнлегендә Россия Федерациисе Конституциясенә, Россия Федерациисе законнарына, Россия Федерациисе Хөкүмәтенең норматив актларына, Татарстан Республикасы законнарына һәм норматив хокукий актларына, Чүпрәле муниципаль районы жирле үзидарә органнарының хокукий актларына, шулай ук әлеге Нигезләмәгә (алга таба - нигезләмә) таяна.
3. ОКДН эшчәнлеге Законлылык, демократизм, балигъ булмаганнар белән кешелекле мәгамәлә итү, гайләгә булышу һәм аның белән хезмәттәшлек итү, алынган мәгълүматның конфиденциальлеген саклау белән балигъ булмаганнарын хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозган өчен вазифаи затларның һәм гражданнарын җаваплылыгын тәэмин итү принципларына нигезләнә.
4. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр «балигъ булмаганнарын күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау системасы нигезләре турында» 1999 елның 24 июнендәге 120-ФЗ номерлы федераль закон һәм «балаларның сәламәтлегенә, аларның физик, интеллектуаль, психик сәламәтлегенә зиян кiterүне кисәтү чарапары турында» 14.10.2010 ел, № 71-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән күрсәткечләрдә кулланыла, Татарстан Республикасында рухи һәм әхлакый үсеш " темасына семинар узды. Әлеге Нигезләмәнең максатлары өчен түбәндәге төшенчәләр қулланыла:
балалар (балигъ булмаганнар) - 18 яшькә житмәгән затлар, азат ителгән Балигъ булмаганнар һәм 18 яшькә кадәр өйләнешкәннәр;
кузәтүчесез бала - ата-анасы яисә башка законлы вәкилләре яисә вазыйфаи затлар тарафыннан аны тәрбияләү, укыту һәм (яки) карап тоту бурычларын үтәмәү яки тиешенчә үтәмәү аркасында, үз-үзен тотышын контролльдә тотучы булмаган балигъ булмаган бала;
кузәтмәгән, яшәү урыны һәм (яки) тору урыны булмаган;

социаль куркыныч хәлдә булган балигъ булмаган бала - караучысызлық яки иғтибарсызылық аркасында аның тормышы яки сәламәтлеге өчен куркыныч астында булган, яисә аны тәрбияләү яки тоту таләпләренә туры килмәгән, яисә хокук бозу яки антисоциаль гамәлләр кылган кеше;

социаль куркыныч хәлдә булган гайлә-социаль куркыныч хәлдә балалары булган гайлә, шулай ук ата-аналар яки балигъ булмаганнарның башка законлы вәкилләре аларны тәрбияләү, укыту һәм (яки) эчтәлеге буенча үз бурычларын үтәмәгән һәм (яки) аларның тәртибенә тискәре йогынты ясаган яки алар белән рәхимсез мәгамәлә иткән гайлә;

гаилә тормышының башлангыч этапында булган гайлә-аның барлык әгъзаларының яшәү һәм Тулы үсеше өчен үңайлы шартлар тудыру мөмкинлеген чикләүче проблемалар булган гайлә;

балаларны җәберләү-физик, психик, сексуаль җәберләү, баланың ата-анасы яки бүтән законлы вәкилләре ихтыяжларын санга сукмау, алар баланың сәламәтлегенә, үсешенә һәм (яки) абруена зыян китерә торган яки активсызылык рәвешендә күрсәтелә;

индивидуаль профилактик эш-социаль куркыныч хәлдә булган балигъ булмаганнарны һәм гайләләрне үз вакытында ачыклау, шулай ук аларның социаль-педагогик реабилитациясе һәм (яисә) хокук бозуларын һәм җәмгыятькә каршы гамәлләрне кисәту буенча эшчәнлек;

авыл жирлеге-шәһәр яки авыл жирлеге;

балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау - балигъ булмаганнар һәм гайләләр белән шәхси профилактик эш алыш баручы балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлегенә, сукбайлыгына, хокук бозуларына һәм җәмгыятькә каршы гамәлләргә ярдәм итүче социаль, хокукый, педагогик һәм башка чараплар системасы. социаль куркыныч хәлдә;

балигъ булмаганнарны табу тыела торган урыннар-Федераль закон белән билгеләнгән һәм (яки) әлеге закон нигезендә билгеләнгән урыннар, алarda булу балаларның сәламәтлегенә, физик, интеллектуаль, психик, рухи һәм әхлакый үсешенә зыян китерергә мөмкин;

балигъ булмаганнарның урнашуы чикләнә торган урыннар - Федераль законда билгеләнгән һәм (яисә) әлеге закон нигезендә билгеләнгән урыннар, аларда балаларның сәламәтлегенә, аларның физик, интеллектуаль, психик, рухи һәм әхлакый үсешенә зыян китерүне кисәту максатларында балигъ булмаганнарның ата-аналары (аларны алмаштыручи затлар), шулай ук алар катнашында чараплар үткәрүче затлар озатуыннан башка булу тыела балалар;

ата - аналарны алмаштыручи затлар-балигъ булмаган баланың законлы вәкилләре, шулай ук балигъ булмаган туганнары һәм башка затлар, балигъ булмаган баланы эти-әнисе (законлы вәкилләр) қушуы буенча телдән яки язма рәвештә белдерәләр; төнге вакыт-1 сентябрьдән 31 майга кадәр 22 сәгатьтән 6 сәгатькә кадәр яки 1 июньнән 31 августка кадәр 23 сәгатьтән 6 сәгатькә кадәр вакыт.

5. ОКДН авыл жирлеге Уставы нигезендә төзелә.

6. ОКДН карала торган сораулар нәтижәләре буенча караплар кабул итә.

7. ОКДН үз эшчәнлегендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе (алга таба - КДН һәм ЗП) белән хезмәттәшлек итә.

II. ОКДННЫҢ максаты һәм төп бурычлары

8. ОКДН балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген, хокук бозуларын кисәтү эшендә, жирлектә социаль куркыныч хәлдә булган балигъ булмаганнар һәм гайләләр белән шәхси профилактик эш алыш баруда КДН һәм ЗПГА ярдәм итү максатында төзелә.

9. ОКДННЫҢ төп бурычлары:

- 1) ата-аналарны яки балигъ булмаганнарны тәрбияләү, тәрбияләү буенча үз бурычларын үтәмәгән һәм (яки) аларның тәртибенә тискәре йогынты ясаучы яки алар белән рәхимсез мәгамәлә итүче башка законлы вәкилләрне ачыклау;
- 2) жирлектә балигъ булмаганнар арасында хокук бозуларны, алкоголизмы, наркоманияне һәм башка тискәре күренешләрне кисәтү;
- 3) жирлектә балаларга карата рәхимсез мәгамәлә фактларын ачыклау һәм кисәтү;
- 4) балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау эшен оештыруда КДН һәм ЗП ярдәм күрсәтү;
- 5) балаларның жирлектәге хәлләренә кагылышлы мәсьәләләр буенча КДН һәм ЗПГА мәгълумат бирү.

III. ОКДН вәкаләтләре

10. ОКДН түбәндәге вәкаләтләрне башкара:

- 1) жирлектә балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау буенча чаралар оештыруда һәм үткәрүдә катнаша;
- 2) балаларга бару тыелган урыннарда, шулай ук төnlә ата-аналар яки бүтән законлы вәкилләр озатмыйча, балаларга бару өчен тыелган урыннарда балаларны ачыклау рейdlарында катнаша;
- 3) күзәтүчесез, сукбай балаларны, социаль куркыныч хәлдә булган балигъ булмаганнарны һәм шулай ук дайми рәвештә уку дәресләрен үткәрми торган балигъ булмаганнарны ачыклау буенча рейdlар үткәрүдә катнаша;
- 4) балигъ булмаганнарга алкогольле продукция һәм тәмәке әйберләре сату фактларын ачыклау буенча рейdlарда катнаша;
- 5) яшәү урыны буенча Балигъ булмаганнарның ялын оештыруны, гомуми белем бирү, мәдәни-агарту учреждениеләрендә, башлангыч һөнәри белем бирү учреждениеләрендә балигъ булмаганнар белән тәрбия-профилактика эшенең торышын контролльдә тота;
- 6) үз утырышларында ата-аналарны яки балаларны тәрбияләү белән шәгыльләнмәгән башка законлы вәкилләрне, шулай ук сукбайлыкка сәләтле, мәгариф учреждениеләрендә дайми дәресләр үткәрми торган балигъ булмаганнарны тыңлый;
- 7) балигъ булмаганнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозуның ачыкланган фактлары турында КДН һәм ЗП хәбәр итә;

- 8) ачыкланган очракта социаль куркыныч хәлдә булган гайләләр һәм балигъ булмаганнарны Исәпкә Алу һәм мониторинглау "мәгълүмат системасының" сигнал картасын «тутыралар;
  - 9) КДН һәм ЗП йөкләмәләрен үти;
- IV. ОКДН барлыкка килү тәртибе

11. ОКДН жирлек башлыгы карары буенча төзелә.
12. ОКДН эшчәнлеге ижтимагый башлангычларда алып барыла.
13. ОКДН турындагы Нигезләмә, аның санлы һәм шәхси составы жирлек башлыгы тарафыннан раслана.
14. ОКДН составына ОКДН рәисе-жирлек башлыгы, ОКДН секретаре һәм ОКДННЫҢ башка әгъзалары керә.
15. ОКДН составына жирле үзидарә органнары вәкилләре, авыл жирлеге Советы депутатлары, мәгариф оешмалары, мәдәният учреждениеләре, сәламәтлек саклау учреждениеләре, ижтимагый оешмалар вәкилләре, Эчке эшләр органнары хезмәткәрләре, ата-аналар комитетлары әгъзалары һәм балигъ булмаганнар белән эшләү тәҗрибәсе булган башка гражданнар керә.
16. Окднның санлы составы ким дигендә 5 кеше булырга тиеш.

V. ОКДН эшен оештыру

17. ОКДН жирлектә балигъ булмаганнарга карата үткәрелә торган индивидуаль профилактик чараларны тормышка ашыруда КДН һәм ЗП ярдәм итә:
  - 1) иректән мәхрүм итү урыннарыннан азат ителгәннәр; шартлы рәвештә яки иректән мәхрүм ителү белән бәйле булмаган жәза чараларына хөкем ителгәннәр; жәмәгать яисә административ йогынты чаралары куллану сәбәпле яисә амнистия аркасында жинаять җаваплылығыннан азат ителгәннәр; жинаять җаваплылығына тартылалар; ижтимагый куркыныч гамәлләр кылган; жинаять җаваплылығы житкән яшькә кадәр ижтимагый куркыныч гамәлләр кылган; махсус жәза бирүдән кайтканнар. ябык типтагы гомуми белем бирү учреждениеләре (махсус мәктәпләр, махсус ПТУ);
  - 2) системалы рәвештә спиртлы эчмелекләр, наркотик һәм агулы матдәләр кулланган административ хокук бозулар кылган;
  - 3) 16 яшькә кадәрге гайләдән үз белдеге белән китүчеләр яки махсус уқыту-тәрбия учреждениеләреннән үз белдеге белән китүчеләр;
  - 4) хокукка каршы юнәлештәге, ләкин жинаять яки административ закон нормаларына эләкмәгән жинаятыләр кылган;
  - 5) мәгариф учреждениеләрендә системалы рәвештә дәресләр үткәрү;
  - 6) ана (эти) РФ Жинаять кодексының 82нче маддәсе тәртибендә жәза үтәүне кичектергән гайләләрдә тәрбияләнүчеләр;
  - 7) балаларга бару өчен тыелган урыннарда, шулай ук төнлә балаларга бару тыелган урыннарда ачыкланган.
18. Үз утырышларында тыңлый:

- 1) ата-аналар яисә балигъ булмаганнарны тәрбияләү, тәрбияләү буенча үз бурычларын үтәмәгән һәм (яки) аларның тәртибенә тискәре йогынты ясаучы яки алар белән рәхимсез мөгамәлә итүче башка законлы вәкилләр;
- 2) Нигезләмәнең 17 нче пунктында күрсәтелгән балигъ булмаганнарның ата-аналары яки башка законлы вәкилләре.

19. КДН һәм ЗПГА тәкъдимнәр кертә:

- 1) балигъ булмаганнарның җәйге ялын, ялын оештыру буенча;
- 2) балигъ булмаганнар белән индивидуаль профилактик эш алыш бару буенча;
- 3) балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлегенә һәм антисоциаль тәртибенә ярдәм итүче сәбәпләрне һәм шартларны бетерү буенча.

20. Социаль куркыныч хәлдә булган гайләләргә рейdlар оештыра һәм үткәрә.

21. КДН һәм ЗП га тапшыру өчен социаль куркыныч хәлдә булган гайләләрне тикшерү актларын төзи.

22. Жинаяты-башкарма инспекцияләре тарафыннан җәмгыятытән изоляцияләнмәгән балигъ булмаган хөкем ителүчеләрне, шулай ук яшәү урыны һәм җәмәгать урыннарында РФ Жинаяты кодексының 82нче маддәсе тәртибендә җәза үтәүне кичектереп торып хөкем ителгәннәрне тикшерү буенча оештырылган рейdlарда катнаша.

23. Нигезләмәнең 17 нче пунктында күрсәтелгән балигъ булмаганнар гайләләренең һәм гайлә иминлегенең башлангыч стадиясендә булган гайләләрнең социаль паспортларын алыш бара.

24. Балигъ булмаганнар һәм ата-аналар яки башка законлы вәкилләр арасында хокукий белемнәрне пропагандалау эшнәдә катнаша.

25. Жирлек халкы белән мәгълүмати - анлату эшләре алыш бара (ачык агитация, ММЧ).

VI. ОКДН эшчәнлеге тәртибе

26. ОКДН эшчәнлеге бер елга планлаштырыла.

27. ОКДН рәисе раслаган елга эш планы КДН һәм ЗПГА жибәрелә.

28. ОКДН утырышлары кирәк булганда үткәрелә, ләкин айга ким дигэндә бер тапкыр.

29. Утырышларга ОКДН әгъзалары булмаган башка затлар чакырылырга мөмкин.

30. Эгәр анда әгъзаларның гомуми саныннан кимендә яртысы булса, ОКДН утырыши хокуклы була. Карала торган мәсьәләләр буенча ОКДН каары комиссия әгъзаларының гомуми саныннан гади күпчелек тавыш белән кабул ителә. ОКДН әгъзасы, комиссия каары белән килешми, ОКДН каарына язмача аерым фикер кертергә хокуклы.

31. ОКДН утырышының көн тәртибе утырыш башланырга 3 көннән дә соңға калмыйча рәис тарафыннан билгеләнә. ОКДН утырышының көн тәртибендә курсәтелергә тиеш:

- 1) сораяу номеры;
- 2) сорауның исеме;
- 3) сораяу кем тарафыннан башланган.

32. ОКДН өгъзалары комиссия утырышында катнашырга тиеш. Нигезле сәбәпләр аркасында комиссия утырышында ОКДН өгъзасы булмауның сәбәбен күрсәтеп, ОКДН рәисенә алдан хәбәр итә.

33. Утырышны ОКДН рәисе үткәрә.

34. ОКДН утырышы беркетмәсе утырыш вакытында житештерелгән язмалар (стенограмма), докладларның һәм чыгышларның әзерләнгән тезисләр, белешмәләр һәм башка материаллар нигезендә төzelә.

35. ОКДН утырышлары вакытында язулар, материаллар жыю һәм протокол текстын әзерләү ОКДН секретаренә йөкләнә.

36. Протоколда күрсәтелергә тиеш:

- 1) утырышны үткәрү датасы һәм урыны;
- 2) ОКДН өгъзаларының составы, чакырылган затлар;
- 3) карала торган материалларның эчтәлеге;
- 4) материал, Сан, ай, ел һәм Туган урыны, аның яшәү урыны, эш яки уку урыны, шулай ук материалларны карау өчен әһәмияткә ия булган бүтән мәгълүматлар карала торган затның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме;
- 5) утырышта катнашучы затларның килүе, аларга аларның хокукларын һәм бурычларын аңлату турында белешмәләр;
- 6) югалган затларга билгеләнгән тәртиптә хәбәр итү турында белешмәләр;
- 7) белешмәләр, чыгышлар, аналитик материаллар;
- 8) ОКДН утырышында үтәү һәм башкару сроклары өчен жаваплы затларны күрсәтеп карап кабул итү турында белешмәләр.

37. ОКДН каарлары йомгаклау документы булып тора, язмача рәсмиләштерелә һәм ОКДН рәисе тарафыннан имзalanan.

38. ОКДН каарлары КДН һәм ЗП МБГА, тиешле органнарга, учреждениеләргә, ижтимагый оешмаларга чаралар күрү өчен жибәрелә.

VII. ОКДН рәисе, ОКДН секретаре вәкаләтләре,

VIII. ОКДННЫҢ башка өгъзалары

39. Окдн рәисе:

- 1) ОКДН эшчәнлеге белән житәкчелек итә;
- 2) хәлиткеч тавыш бирү хокукы белән ОКДН утырышында катнаша;
- 3) ОКДН өгъзалары арасында жаваплылык бүлеп бирә;
- 4) утырыш уздыру датасын билгели;
- 5) ОКДН утырышының көн тәртибен раслый;
- 6) ОКДН утырышында рәислек итә, яисә утырышны ОКДН өгъзасына йөкли;
- 7) ОКДННЫҢ эш планын раслый;
- 8) ОКДН эш планының үтәлешен контролльдә тота;
- 9) ОКДН утырышларында кабул ителгән каарларларга кул куя;
- 10) әлеге Нигезләмәдә каралган башка мәсьәләләрне хәл итә.

40. ОКДН секретаре:

- 1) ОКДН утырышының көн тәртибен формалаштыра;
- 2) хәлиткеч тавыш бирү хокукы белән ОКДН утырышында катнаша;

- 3) ОКДННЫҢ ағымдагы эшен планлаштыруны, балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау планнарын төзүне оештыра;
  - 4) ОКДН эш башкаруны алыш бара;
  - 5) ОКДН эшчәнлеге һәм жирлектә яшәүче балигъ булмаганнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау мәсьәләләре буенча органнар, учреждениеләр, ижтимагый оешмалар белән мәгълүмат алмашуны оештыра;
  - 6) башкарылган эш нәтиҗәләре турында КДН һәм ЗП МО ай саен мәгълүмат бириүне тәэмин итә;
  - 7) ОКДН карамагындагы территориядә үткәрелә торган КДН һәм ЗП МО жаваплы сәркатибенә ярдәм итә:
  - 7.1) ОКДН әгъзаларына утырыш датасы, карала торган мәсьәләләр турында хәбер итә;
  - 7.2) карала торган мәсьәләләр буенча гражданнарның чакыруын тәэмин итә;
  - 8) социаль куркыныч хәлдә булган балигъ булмаганнарны һәм гайләләрне ачыклау, караучысызылышын, балигъ булмаганнарның хокук бозуларының сәбәпләрен һәм шартларын ачыклау буенча оператив эш оештыра;
  - 9) ОКДН кабул ителгән каарларның үтәлешен контролльдә тота.
41. ОКДН әгъзалары:
- 1) ОКДН рәисе йөкләмәләрен үтиләр;
  - 2) ОКДН утырышларының көн тәртибенә мәсьәләләр керту буенча үз тәкъдимнәрен кертәләр;
  - 3) хәлиткеч тавыш бирү хокукуы булган ОКДН утырышында катнаша;
  - 4) жирлектә профилактик чаralар оештыруда һәм үткәрүдә катнашалар, шул исәптән балигъ булмаганнар эшләре буенча инспектор, әлеге административ участокка беркетелгән участок уполномоченные белән берлектә балаларны ачыклау буенча рейдларда катнашалар, балаларга йөрү тыелган урыннарда, шулай ук төнлә ата-аналар яки башка законлы вәкилләр озатуыннан башка тыелган урыннарда катнашалар.

2 нче күшымта
№45 карарына
Иске Шэйморза
2015 елның 20 марта

Составы
балигъ булмаганнар эшләре буенча ижтимагый комиссия
Иске Шэйморза авыл жирлеге

Комиссия рәисе:
Иске Шэйморза Башлыгы
авыл жирлеге башлыгы И. с. Бикчурев

Комиссия секретаре:
Директор урынбасары
тәрбия буенча мәктәпләр
з. а. Ибәтов эше

Комиссия әгъзалары :
Социаль педагог
л. к. Ханбикова мәктәпләре

Участок Полиция Хөзмәткәре И. В. Чамин

Совет Рәисе
ветераннар Р. А. Абдреев